

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Lacrimæ Orbis Universi, Post Primam Protoparentum
nostrorum E Paradiso Exulum culpam, exortæ, In
Universim Genus Humanum, traduce reatu propagatæ,
Ruptis animorum abyssis, Laxatis cordium fontibus, ...**

Schmucker, Mathias

Glacii, Anno 1689

Ex omni ligno Paradisi comede: de ligno autem scientiæ boni & mali nè
comedas: in quocumque enim die comederis ex eo, morte morieris. Gen.
cap. 2. v. 17.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38152

Et meo damno sapite

In femita virtutis :

LEX SIT : PECCATUM O-
MNIBUS

ODISSE & FUGISSE.

PERIRE MILLE MORTIBUS

QUAM SEMEL DELI-
QUISSSE.

IIo.

Hoc est quod lædit superos,

Portasque cæli claudit,

Hoc est quod pandit Inferos

Et nostris damnis plaudit,

Hoc est quod infortunia

In Orbe tot creavit,

Hoc quod turbavit omnia,

Mortêque nos damnavit.

III.

Hoc est quod nullis spatiis

Annorum terminatur,

Æternis quod supplicis

Nunquam sat castigat

Hoc est malorum omnium

In Mundo repletorum

Primum, secundum, ultimum

In pœnis Damnatorum,

II2.

Peccata Mundo tollite,

Et mala sustulistis :

Hæc cautiores fugite,

Et legem implevistis,

Nam præstat mille mortibus

Insontes perusse,

Quam cum tot Dei hostibus

Vel semel peccavisse.

Ex omni ligno Paradisi comede : de li-

gno autem scientiæ boni & mali nè come-

das : in quocumque enim die comederis

eo, morte morieris, *Gen. cap. 2. v. 17.*

Magno meo cum dolore fateor vobis, (a) cum m-
hi veteres occurrunt calamitates, Adamum ad-
diens paterna domo excidisse, hominem Paradisi cœcum
absque agricultura nutritum fuisse, absque pluvia
delitiis versatum, nihil sudoribus, aut labore operi-

(a) S. Chrysostomus Tom: 50, in Parasceve: orat: 9. m. 1. 1301. Ex omni ligno &c.

bus, aut fatigationibus ad vitam sustendendam opus il-
 luisse, arboribus gaudentem semper florentibus, à flo-
 ribus in flores transeuntem, à fructibus ad fructus
 transilientem, usum habuisse cupiditatibus obsequen-
 tem, sæpè autem nescivisse, cui potissimùm manus in-
 cret præ pulcritudine eorum, quæ sese offerebant,
 ne numero tantam felicitatem deslevi, cùm eum
 bonis cernerem excidisse. Communis quippe e-
 rat calamitas, & quæ totum genus nostrum attin-
 gebat.

Hominem ad imaginem & similitudinem Dei
 creatum esse, ipsa scriptura divina tradit. (b)
 meministis, quo pacto de hoc argumento verba fece-
 rimus, & qua ratione imprimis illud *ad imaginem*,
 hominis dominatum, & in omnes res creatas impe-
 tum referendum sit. *Similitudo* verò imaginis hujus
 perfectione virtutum intelligatur: necessarium ve-
 rum est, ut doceamus, quo tandem modo is, qui
 omnibus DEI creaturis honore fuerat antelatus
 homo, à propria, primigeniâque divinæ formæ pul-
 critudine, in brutarum animantium naturam & simili-
 tudinem fuerit devolutus. Nam cùm benigni DEI
 ergo esset, vitiis semetipsum deformavit, & sceleribus
 se necit, verèque jumentis insipientibus comparatus
 & similis factus est illis. Quo verò pacto jumen-
 tum insipientibus assimilatus fuerit homo, ex
 operibus intelligamus: nam & quæ ad Adamum
 I per-

(b) S. Joann: Chrysostomus in Gen: Tom: 5. serm: 2. mihi
 fol: 152.

pertinent, omnisque eorum, qui præcesserunt, hinc
 ria, non ut eos qui præcesserunt laudemus aut
 peremus lecta sunt, sed ut virtutem imitemur, &
 tium declinemus. *Hæc autem*, inquit admiranda
 Paulus, *scripta sunt ad correctionem nostram, in
 fines sæculorum devenerunt.* Imaginem itaque ad
 litudinem Dei factam, Primus Homo per inobedi-
 tiam abiecit, eamque dæmonibus proterendam pe-
 misit, brutarum animantium similitudine variâ detur-
 pavit: atque hunc quidem ob crudelitatem, mor-
 que tyrannidem leonem potiùs, quàm hominem no-
 didit: illum autem lupum ob rapacitatem effecit.
 statur hoc scriptura, quæ sic ait: (c) *Principes vestri
 quasi leones rugientes, & iudices vestri quasi lupi
 devorabunt:* Leones appellans crudeles & tyrannidem
 centes, lupos autem rapaces ad avaritiam & præsum-
 imminentes. Vides ut ad imaginem Dei factus homo
 in belluarum ordinem sit redactus? Quando ergo ty-
 ranni more se gerit homo, leo appellatur; quando
 pax est, lupi cognomen invenit: cum impuris ho-
 nibus se coinquinat, & bestiarum in morem ad im-
 ba facinora præceps ruit; rursus equus invenitur
 mo, qui enim, inquit, (d) *amatores & emissarii
 sunt, unusquisque ad uxorem proximi sui hinniebat.*

Vides quomodò varius sit homo, & quomodo
 imago illa, quæ ad similitudinem DEI facta erat, ad be-
 lvarum similitudinem devoluta sit, non altero quopiam
 vim afferente, sed homine seipsum præcipitem agente.

(c) Ezech: 22. 27. (d) Jerem: 5. 2.

Scriptura enim non necessitati transgressionem adscripsit, sed libero arbitrio ejus, qui honore affectus fuerat, & honorem non agnoverat: (e) *Homo quippe, inquit, cum in honore esset, non intellexit.* &c.

Deus, (f) inquit Eccl; 15. ab initio fecit hominem, & reliquit illum in manu consilii sui; adjecit mandata & præcepta. Si volueris mandata servare, conseruabunt te, & fidem facere beneplacitam in perpetuum. Apposuit tibi ignem & aquam: ad quod volueris, porrige manum tuam. Ante hominem est vita & mors: bonum & malum: & quod voluerit, dabitur illi. Quid est autem: Et reliquit illum in manu consilii sui, nisi dimisit eum in possibilitate liberi arbitrii? In manu enim possibilitas intelligitur. Ipsa est prima gratia, qua primus homo stare potuisset, si servare mandata Domini voluisset. Hac ergo per inobedientiam solutus homo, iudicio justo factus est serpenti, id est diabolo, cui maluit obedire, quam Deo, captivus, ut dicitur scriptum est: (g) *à quo enim quis superatus est, & servus addictus est.* Et iterum: *Omnis qui peccatum, servus est peccati.* Quod confirmat apostolus jam baptizatis dicens: *Cum essetis servi peccati, liberi fuistis iustitiæ; videlicet, alienieratis à iustitiâ.* Per se ergo homo lapsum facere potuit, quia voluit; sed non sicut per se lapsus est, continuo à se ipso, id est, per propriam voluntatem consurrexit, nisi manu Domini misericordissima, quantum ei placuit pietati, fuisset erectus. Propter quod

I 2 scriprum

(e) Psal: 48. 13. (f) S. Augustinus contra Pelagian: l. 3. c. 2.
(g) 1. Petr: 2. Joann: 8. Rom: 6.

scriptum est : (b) *Allevat Dominus omnes qui curvant, & erigit omnes elisos.* Quod si homo propria voluntatis virtute, & non per Dominum sibi sufficiens elisus assurgere, quo in Paradisum, de quo inobediens pulsus est, Deo reconciliandus redeat; ergo Christus gratis mortuus est. Et ut quid ad sanos medicus venire voluit: vel cur se ad salvandum atque quaerendum, quod perierat, venisse dixit? &c.

Adam in Paradiso positus, primò perdidit circumspersionem DEI. (i) Testatur enim Beatus Augustinus, quod nequaquam tentator hominem de Paradiso ejecisset, nisi aliqua elatio in animam hominis præcessisset, cum verissimè scriptum sit, ante ruinam exaltatur cor. Secundò perdidit Justitiam, quam Uxoris voci plùs, quàm Divinæ, obedivit. Justitia enim est virtus, quæ suum cuique reddit. Tertio amisit iudicium, cum post peccatum correctus, obliquè per mulierem retorset propriam culpam in auctorem dicens: Mulier, quam dedisti mihi sociam, dedit mihi de ligno, & comedi. Eisdem ergo virtutum gradibus redeundum est homini in exilio posito, quibus primò expelli meruit de Paradiso. &c.

Privatus est Adam virtute, ubi eam confiteri debuit: (k) folia, hoc est excusationem, operimenta præstans. Siquidem ipsa dicit: qui erubuerit me coram hominibus, erubescam & ego eum coram Patre meo. Pacem quoque protinus amiserunt, quia non est

(b) Psal: 144. (i) S. Bernardus in sentent: mihi fol. 487. &c.
Bernardus serm: 1. in Annuat: B. V. M. mihi fol. 126.

pax impiis, dicit Dominus. Nónne enim contrariam
 legem invenerunt in membris suis, quos de novo pude-
 re ceperat nuditatis? Timui ego, inquit, eò quòd nu-
 dus essem. Non sic miser, non sic paulò ante timebas,
 non quærebas folia, licèt corpore nudus, sicut & modò.
 Et hoc sanè gravis quædam inter virtutes videtur orta
 contentio. Siquidem veritas & justitia miserum affli-
 gebant; Pax & Misericordia hujus expertes judicabant
 magis esse parcendum. Sunt enim collactaneæ hæ duæ
 sibi, quemadmodum & priores. Unde & factum est,
 ut perseverantibus illis in ultione, & prævaricatorem
 inde cædentibus, & præsentis molestias futuri cu-
 mulantibus comminatione supplicii, illæ succederent in
 cor Patris, redeuntes ad Dominum, qui illas dedit, &c.

Primus Parens noster, (1) Paradisi accola consti-
 tutus est, Dominus terræ stabilitus est, civis supernæ
 Hierusalem designatus est, domesticus Domini factus
 est, cujus amore & cognitione ditatus est, consors An-
 gelorum, frater & cohæres cælestium virtutum, nihil
 prosus indigentia, nihil sentiens molestia: cui erant
 in promptu, quæ postulabat, non dico necessitas, sed
 etiam pia voluntas, cum nihil esset in anima, quod offen-
 deret, nihil in carne, quod puderet. Hic honor, &
 hæc erat dignitas hominis, prosperari & florere in præ-
 senti. Et hæc ex Deo. Sed positus in honore, quid
 se foret, non intellexit, limus videlicet, pulvis, foli-
 um aridum, stipula sicca, lutea & fragilis testa, pel-
 lida morticina; sed intumuit, & planè desipuit honoris
 I 3 fasti-

(1) Apud S. Bernardum in cæna Dom: mihi sct: 1678, Cujusdam,

fastigio delectatus : & continuò in se expertus est
quòd tanto tempore homo de filiis captivitatìs, & p
denter advertit, & veraciter protulit, dicens : (m)
se putat aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit.
mifero, quod non fuit, qui jam tunc diceret, qu
superbis terra & cinis? (n) Repentina igitur con
fione seipsum invenit homo propter infirmitatem
centem in stabulo, Stabulum quid est? Mundus
Et propter pecorinam similitudinem indigens erat
no, Ea propter cibus cælestis mutavit se in pabulo
pecoris, homine mutato in pecus, *Panis enim Ang
lorum factus est fœnum.* Unicus Patris, Filius
minis, *Verbum quippe Caro factum est.* (o) Con
dunt igitur angeli *VERBUM* de Deo natum : con
dunt homines *VERBUM fœnum* factum, *Pane*
vivunt Angeli in cælis & beati; sceno suo vivunt ho
mines in terris & sancti sunt. Fœnum quippe
de prato Virginalis uteri collectum, factum est refectio
jumentorum. Verbum ut fœnum fieret, latuit in Vir
gine, sol in sidere, artifex in opere, &c.

Prima post Angelicæ prævaricationis ruinam
Eva peccavit, (p) inquietudine spiritûs agitata, & in
dicti Domini jugum suave, & leve onus abiecit
quoniam expectare noluit, ut de manu Domini, ut
de jam cætera acceperat, perfectionem quoque bea
titudinis mereretur, sed præcipere illam serpentis con
silio attentavit. Propter hoc Paradisum perdidit, ter
ram deliciarum; propter hoc in ipso corpore contem
nit, si
itantes
on pos
terra e
er mor
o fuit
artus
dinatè
licet à
miseri

(m) Galat: 6. (n) Eccl: 10. (o) Joann: 6. (p) S. Bernardus
festo Omn: SS. ferm, 1, circa medium mihi fol. 284.

nam legem invenit. Sed jam fortassis ad hanc Do-
 mini vocem desiderio mansuetudinis æstuas, & con-
 queris super asperitate cordis tui, & belluinis qui-
 busdam moribus atque indomita feritate. Attende
 ergo, quod sequitur: Beati qui lugent, quoniam ipsi
 consolabuntur. Equum indomitum flagella domant,
 animam imitem contritio spiritus, assiduitas lac-
 rimarum. &c. Propterea beata esses Eva, si post cul-
 pam consolationem quæreres lacrimarum, & conversa
 ad penitentiam veniam citius obtineres. Nunc au-
 tem miseriam quæsisti consolationem de simili casu
 tui, & veneno pessimo, nequissimo videlicet vi-
 cio, totam infecisti posteritatem tuam: ut usque ho-
 die perditionem alterius, alter suam reputet consola-
 tionem. Misera prorsus Evæ consolatio, & eorum,
 qui miseriam hanc imitantur. Sed beati, qui lugent,
 quoniam ipsi consolabuntur.

Adam & Eva ob peccatum de Paradiso expulsi
 sunt, sicut Lucifer de cælo: in hac valle miseriam ha-
 bitantes facti sunt mortales. (9) Nam sicut in cælo est,
 non posse mori, & in Paradiso, posse non mori: sic
 in terra est, non posse non mori, sic in inferno est, sem-
 per mori. Ex his patet, quod primus status homi-
 nis fuit innocentiam: secundus gratiam: tertius culpam:
 quartus penitentiam: quintus gloriam: Dum enim in-
 ordinatè erexit se supra se, cecidit miserabiliter infra se:
 cecidit à statu innocentiam & gratiam, in statum culpam
 miseriam. Item, quia factus est inobediens suo su-
 periori

periori, iusto Dei iudicio factum est, ut sibi fieri
obediens suum inferius, scilicet caro &c.

Miramur primos omnium parentes ob
unicum admorsum, supplicio tam gravi affectos.
Quis enim Diocletianus, aut Phalaris, ob pauca
cus, aut aliquot flosculos, aut unicum pomum,
le homines in crucem rapuit? Cur igitur Deus,
mille homines, sed innumeros hominum millia
æternæ mortis damnavit? ob arbusculam unam,
solo excisam, sed pomo privatam, & quidem unico
Puerile præceptum, inquit, Theodoretus, & in
tibus conveniens videri potuisset illud: (s) De ligno
hoc ne comedas. Cur ergo tam diuturna severitas
punitur transgressio? Meritò sanè, quòd imperium
hoc expeditissimum, & ne pueris difficile, detrecta-
verint tamen Protoplasti: Si grandia Deus, & difficilia
imperasset, habuissent, quo culpam purgassent. At
verò, cum illis amœnissima libertas in omnes Paradisi
arbores esset, exceptâ unicâ, facinus fuit intolerabile,
& tanto supplicio dignum, nec ab hac quidem unica
tam seriò vetita velle manus abstinere. Hinc iam li-
quet, quàm Deus & illos detestetur, qui gloriam
quam sibi unam vult deberi, iniquissimè præceptum
eunt: (t) odit Deus omnes vitiosos, sed superbis & et-
rogantibus etiam resistit, quos videlicet infecit vitium
idololatriæ cognatum. Pro teste stat veritas; &, quomodo
do, inquit, vos potestis credere, qui gloriam ab
unicam

(s) Hierem: Drexelius de recta intentione lib. 2. c. 5. §. 3. (t) Gen.
10. de Provid: Gen: 2. 9. 7. (t) Jacobi. 4. v. 6. Joann. 9. 1. 4.

accipitis, & gloriam, quæ à solo Deo est, non quaeritis? &c.

Apostrophe Adam Lamentantis ad Nepotes suos.

O Filii, felices futuri, si parens vester scivisset felicitate uti: nunc verò miseri hoc ipso quòd mei filii: ego vos necavi prius quàm genui: propter me reus damnati estis, quàm nati: Deus esse volui, vix homo mansi: omnes in me periistis, antequam perire solletis: ita nescio, patrem me appelletis, an parricidam & tyrannum: vitiosos vos esse quid miror, aut conqueror? à me tales esse didicistis: inobedientes vos esse doleo, sed tamen esse docui, ipse Deo inobediens: intemperantes & gulosos vos avertantur superi: ab paternum hoc est vitium: superbia vestra exosus vos Deo facit; ego primus vestrum ab hoc monstro triumphatus cecidi, factaq; est superbia à me victo superbiere: hoc à me patrimonium habetis, miseriarum cumulum, cælum vobis magni Dei nutu transcriptum erat, & regarum certissima sponsione: ego turbavi omnia, & hereditatem omnium vestrum abligurivi holo unico: luxorem & pomum pluris ego feci: quàm vos omnes, quàm cælum, quàm DEUM. Hem malum & exorandum prandium, post quod aliquot millibus annorum, mihi cenandum fuit apud inferos? In horto regebam, suprâ quàm cogitari & fingi potest amœno; omnibus quæ animo collibuisse, frui ibidem licebat, quicquam si stirpem declinâssem. Omnium animantium

I 5

Rex

Yo Hierem: Drexelius confid: 7. de æternit: num. 2. miki fol. 19.